

در باب نوشتن

و دبیری

خبرنگار، مورخ، گزارشگر و همانند آن سپرده و فقط امروزه آن چه که از عنوان «دبیری» مانده، این برداشت است که دبیر کسی است که در دبیرستان تدریس می‌کند. ساعات کار را پشت سر می‌گذارد و به جوانان، بیشتر از طریق خطابه و سخنرانی (و نه قلم و نوشتن) موضوعات و مواد علمی می‌آموزد...

شاید همکاران گرامی ما در کاهش جایگاه علمی و اجتماعی خویش در نزد عامه، چندان هم بی‌تقصیر نبوده‌اند. البته نمی‌توان همگی دبیران را با برداشت فوق در نظر گرفت. هستند دبیران ارجمند و دست به قلمی که در دور و نزدیک، در جای جای این سرزمین پهناور، علاوه بر تدریس جغرافیا، وزنه‌های علمی و حتی ادبی و هنری در شهر و محل تدریس خود محسوب و صاحب نوشته‌ها و چاپ شده‌های بسیار از ادبیات و هنر گرفته تا تاریخ و جغرافیا و سایر علوم هستند. ضمن گفتن دست‌میزاد به آنان، از این عزیزان می‌خواهیم، همچنان که دست به قلم می‌برند و می‌نویسند، شرحی از نوشته‌ها و حال خود را برای درج در مجله رشد آموزش جغرافیا نیز ارسال کنند تا ما صفحه‌ای تحت عنوان «دبیران جغرافیای صاحب‌قلم» در مجله بگشائیم و ضمن شناسایی و معرفی این عزیزان به دیگران، سبب تشویق سایر دبیران به دبیری و نویسندگی شده و همگی مجدداً لغت دبیر و دبیری را به جایگاه محترم‌مانه و وزین قبلی خویش بازگردانیم.

به بحث اول این سخن بازگردیم و مجدداً از این نویسندگان صاحب‌قلم و جغرافیدان و دبیر بخواهیم که تجربیات و دستاوردهای عمری نویسندگی، پژوهش، آموزش و تدریس خود را نیز در قالب‌های مختلف (از مقاله گرفته تا خبر و مصاحبه با دبیران با تجربه محلی) به دفتر مجله رشد آموزش جغرافیا ارسال دارند و همگی خود را از جمله افراد دست‌اندر کار مجله فرض کنند و فقط در کنار نیش‌سند تا دیگران بنویسند و مجله چاپ شود و خود فقط خواننده‌ی آن باشند. تعامل با خوانندگان، گسترش دایره نویسندگان و دست‌اندر کاران تولید مجله، نیازسنجی از مخاطبان، دخالت‌دادن مخاطب در تولید محتوای مجله رشد آموزش جغرافیا از جمله راهکارهای بهبود کیفیت مجله رشد جغرافیا محسوب می‌شود و افزایش این کیفیت باید خواست مخاطبان بوده و در این راه، دست‌اندر کاران حوزه ستادی مجله را یاری دهند. چشم به راه نوشته‌های شما هستیم. دبیر باشید...

سیاوش شایان

چاپ و انتشار مقالات و دستاوردهای پژوهشی دبیران ارجمند جغرافیا در زمینه‌های گوناگون از جمله اهداف مجلات رشد، و همچنین مجله رشد آموزش جغرافیا بوده و هست. این مقالات و نوشته‌ها ممکن است مربوط به دستاوردهای پژوهشی و تحصیلی دبیران، تجربیات و یافته‌های آموزشی، روش‌های نوین و ابداعی تدریس، تحلیل محتوای کتب درسی، پیشنهادهایی در مورد برنامه‌های آموزشی جغرافیا در دوره‌های مختلف تحصیلی، تحلیل آزمون‌ها و سوالات امتحانی درس جغرافیا در دوره‌های مختلف تحصیلی و همانند آن‌ها باشد. البته تمامی موارد فوق‌الذکر در قلمرو اهداف مجله رشد آموزش جغرافیا می‌گنجد و بر حسب تصمیمات هیئت تحریریه مجله رشد آموزش جغرافیا، چنین مقالاتی که ارتباط نزدیکی با مسائل آموزش و پژوهش جغرافیا داشته باشند، در اولویت چاپ قرار می‌گیرند.

علیرغم اولویت‌گذاری در چاپ مقالات آموزشی دبیران محترم جغرافیا در این نشریه، متأسفانه تعداد مقالاتی که در این حوزه به دفتر مجله می‌رسد، نسبت به تعداد دبیران محترم بسیار محدود است. در صورتی که بین نویسندگان این گونه مقاله‌ها و محدوده جغرافیایی کار و محل اقامت آنان پژوهشی انجام گیرد، مسلماً یکی از نتایج آن این خواهد بود که برخی دبیران در استان‌های مخصوص، بیش از دبیران در دیگر نواحی جغرافیایی می‌نویسند و علاقه‌مند به تبادل تجربیات و دستاوردهای آموزشی خود با همکاران در پهنه‌های دیگر جغرافیایی کشورند. هدف ما در این جا بررسی علل دست به قلم بردن دبیران برخی نواحی نسبت به نواحی دیگر نیست. شاید بتوان در این باره تحقیقی منسجم و متکی بر روش‌های تحقیق علمی انجام داد و نتایجی یافت اما می‌توان رویه‌م رفته گفت که دبیران کم می‌نویسند!

نگاهی به معنای لغوی دبیر در ادب فارسی نشانگر آن است که این عنوان و خطاب برای کسانی به کار می‌رفته که نه تنها می‌نویسند، بلکه بسیار می‌نویسند و بسیار خوش می‌نویسند، به طوری که عنوان دبیران و دبیر، یک وزانت اجتماعی به همراه داشته و کسانی که دست به قلم بوده و در طبقه دبیران جای گرفته‌اند، علیرغم وزن اندک معاش نسبت به سایر طبقات اجتماعی، خود را بالاتر از دیگران می‌دانسته و به دبیری خود مفتخر بوده‌اند.

اکنون پس از سالها و سالها، نگاهی به گذشته‌ی دبیران، نشانگر رویکردها و برداشت‌های متفاوت از این عنوان و خطاب است و دبیران علاوه بر تغییر شأن اجتماعی، از دبیری یا نویسندگی نیز کوتاه آمده و نوشتن را به گروهی نویسنده،

